

UCHWAŁA Nr XLV/222/2021
RADY MIEJSKIEJ W RADOSZYCACH
z dnia 28 grudnia 2021 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Radoszycach
na rok 2022

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust.1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119) oraz na podstawie art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.)

Rada Miejska w Radoszycach uchwala co następuje :

§ 1

Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Radoszyce.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 roku.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Radoszycach

Marian Jankowski

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Radoszycach na rok 2022

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały i jest kontynuacją działań realizowanych w latach poprzednich.

Określa zadania własne gminy, zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 stanowi spójną całość z Diagnozą problemów społecznych realizowaną w 2021 r.

Realizacja wymienionych w ustawach zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu uchwalanego corocznie przez Radę Miejską. Przepisy do wymienionych powyżej ustaw stanowią, iż źródłem finansowania programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, jak również programu przeciwdziałania narkomanii są opłaty z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Mając na uwadze podobny zakres zadań do realizacji oraz sposób finansowania obu programów, zasadnym jest przyjęcie jednego wspólnego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych.

Prezentowany Program ukierunkowany jest na diagnozę, profilaktykę i terapię. Działania Programu skierowane są do wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Radoszyce zarówno działania profilaktyczno - edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych jak też działania pomocowe skierowane do osób uzależnionych oraz spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy.

W związku z powyższym podjęcie przedmiotowej uchwały jest zasadne.

Załącznik
do uchwały Nr XLV/222/2021
Rady Miejskiej w Radoszycach
z dnia 28 grudnia 2021 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Radoszycach na rok 2022

Gminny Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Radoszycach na rok 2022

§ 1

Wprowadzenie

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 41 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii dotyczą w szczególności:

- działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej;
- ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzoru nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczania niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne

takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Koniecznym staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, by działania te podejmowane były już na poziomie lokalnym. Wszelkie działania redukujące tego typu szkody i zapobiegające powstawaniu problemów stanowią podstawę do przywracania równowagi zdrowotnej i społecznej osoby uzależnionej oraz innych współzależniowych. Zadania w zakresie redukcji szkód dotyczą wszystkich grup społecznych i stanowią usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży tj. w placówkach oświatowych na terenie naszej Gminy oraz działania pomocowe skierowane do osób uzależnionych oraz spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy.

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy oraz prowadzenie skoordynowanych i spójnych działań profilaktycznych, terapeutycznych i pomocowych.

Zarówno cele programu jak i zadania stanowią spójną kontynuację działań realizowanych w latach poprzednich.

§ 2

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Radoszyce

W roku 2021 Gmina zleciła przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów społecznych. Celem przeprowadzonych, od maja do czerwca 2021 roku, badań było zdiagnozowanie zagrożeń występujących na terenie Gminy Radoszyce. Przyjęty w projekcie cel badawczy w oczywisty sposób przełożył się na kryteria doboru próby

badawczej. Diagnoza środowiskowa objęła dorosłych mieszkańców oraz młodzież szkolną. W badaniach ankietowych założono losowy dobór próby, ustalając dopuszczalny margines błędu statystycznego na poziomie 4,00%, co zapewnia diagnozie rzetelność metodologiczną. W związku z założonymi celami badawczymi skonstruowano 3 zestawy pytań diagnozujących problemy społeczne na terenie Gminy Radoszyce: dla dorosłych mieszkańców, dla sprzedawców alkoholu oraz dla młodzieży szkolnej. Tak stworzone kwestionariusze nie tylko pozwoliły stwierdzić występowanie pewnych zagrożeń, lecz również umożliwiły zbadanie ich natężenia. Badania sondażowe (ilościowe) przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Radoszyce za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety) oraz CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej). Pierwsza wymieniona technika badawcza opiera się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim jest kwestionariusz ankiety. Druga technika polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Urzędu Gminy Radoszyce. Uzupełnione przez dorosłych mieszkańców ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich zebranych danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość. W badaniu uczniów również zastosowano metodologię ilościową CAWI. Wybór metody sondażu diagnostycznego sprawił, że najbardziej dogodną techniką była ankieta audytoryjna. Uczniowie, zebrani w większej grupie, wypełniali samodzielnie ankiety. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania. Za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrektorów szkół podstawowych na przeprowadzenie badań w ich placówkach. Natomiast wśród sprzedawców alkoholu zastosowano metodę indywidualnego wywiadu kwestionariuszowego zrealizowanego metodą bezpośredniego kontaktu ankietera z badanym. Kwestionariusz ankiety umożliwił uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie Gminy Radoszyce, między innymi poprzez zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży z pięciu szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie gminy.

Dobór próby

Badania zostały przeprowadzone w miesiącach maj – lipiec 2021 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 258 osób (100 mieszkańców, 136 uczniów szkół podstawowych oraz 22 sprzedawców alkoholu). Losowy oraz różnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Radoszyce

W badaniu mieszkańców wzięło udział 100 osób z Gminy Radoszyce (49,00% ankietowanych stanowiły kobiety, natomiast mężczyźni 51,00% badanej próby).

W grupie badanych osób największą część stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (30,00%) oraz w wieku 26-35 lat (26,00%). Przebadano także sporą ilość mieszkańców w wieku 46-55 lat (16,00%) oraz w wieku 56-65 lat (11,00%). Najmniejszy udział w badaniu miały osoby do 25 roku życia (10,00%) oraz osoby starsze, czyli w wieku powyżej 65 lat (7,00%).

Wykształcenie większości badanych to średnie lub pomaturalne (41,00%) oraz kolejno wyższe (34,00%), zawodowe (19,00%), natomiast tylko 6,00% wskazało na wykształcenie podstawowe.

W grupie osób objętych badaniem znalazło się najwięcej pracowników przedsiębiorstw prywatnych (44,00%). Część respondentów posiada własną działalność gospodarczą (16,00%), jest pracownikiem instytucji publicznej (13,00%), lub pracuje w sektorze rolniczym (11,00%). Osoby bezrobotne stanowiły 8,00% badanych respondentów, a najtrudniej było dotrzeć do emerytów/rencistów, którzy mają także 8,00% udziału w próbie.

Dorosłych respondentów poproszono również o ocenę ich sytuacji materialnej. Najwięcej ankietowanych (49,00%) wskazało na odpowiedź ani dobrze, ani źle. Również duża część mieszkańców oceniła swoją sytuację materialną na dobrą (29,00%). Najmniej osób oceniło swoją sytuację na złą (11,00%), bardzo dobrą (7,00%) oraz bardzo złą (4,00%).

W kwestionariuszu zawarto także pytanie dotyczące stanu cywilnego. Największa część

respondentów to osoby zamężne/żonate (63,00%). Osoby stanu wolnego stanowiły 26,00% badanej społeczności. Najmniej badanych zadeklarowało, że jest rozwiedzionych (6,00%) oraz jest wdową/wdowcem (5,00%).

Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Celem określenia skali problemu alkoholizmu w Gminie Radoszyce był oszacowanie jak często dorośli mieszkańcy spożywają alkohol.

Spośród ankietowanych 22 % deklaruje, że w ogóle nie pije alkoholu, zaś 33 % badanych pije kilka razy w roku. 31 % respondentów sięga po alkohol kilka razy w miesiącu, zaś 11 % z nich kilka razy w tygodniu. 3 % ankietowanych spożywa alkohol codziennie.

Ankietowani, którzy przyznali się do spożywania alkoholu najczęściej sięgają po: piwo (52,56%), wino (29,49%) oraz wódkę (20,51%). Mniejszym zainteresowaniem badanych okazały się: likiery (5,13%), nalewki (3,85%), alkohol własnej roboty (2,56%) oraz alkohol spoza legalnego źródła (1,28%). Ponadto 5,13% badanych mieszkańców pijących alkohol wskazało, iż spożywa: „whisky” oraz „drinki”.

Najwięcej badanych mieszkańców zadeklarowało, że pije 1-2 porcje alkoholu – 41,03%. Pozostałe odpowiedzi to: od 3 do 4 porcji – 30,77%, od 5 do 7 porcji – 16,67%, natomiast 7,69% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu jednorazowo, a 3,85% osób badanych spożywa alkohol w większej ilości dawek (11-13 i więcej porcji).

Większość respondentów jako powód podaje chęć picia dla jego walorów smakowych (43,59%). Znaczny odsetek wskazał również na picie dla towarzystwa (28,21%) oraz chęć lepszej zabawy (19,23%). W dalszej kolejności badani wskazywali na przyczyny takie jak: wpływ znajomych (15,38%), brak konkretnego powodu (10,26%), by zapomnieć o problemach (6,41%), złagodzenie stresu (5,13%) oraz zmniejszenie objawów kaca (1,28%).

Zdiagnozowane zostało także najbardziej preferowane miejsce do spożywania alkoholu. Badani mieszkańcy Gminy Radoszyce deklarowali spożywanie alkoholu, najczęściej, we własnym domu (56,41%), u znajomych (32,05%) oraz w pubie/restauracji/kawiarni (12,82%) i na świeżym powietrzu (7,69%).

Znacznej większości osób nigdy nie zdarzyło się wykonywać swoich obowiązków w pracy pod wpływem alkoholu (88,46%). Jednak, aż 11,54% osób badanych (deklarujących spożywanie alkoholu) podejmuje się wykonywania pracy pod wpływem alkoholu, choć jak przyznają rzadko (6,41%), czasami (3,85%) oraz często (1,28%).

Większość respondentów nigdy nie kierowało pojazdem pod wpływem alkoholu (89,74%), warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że 7,69% badanych przyznało się do jednorazowego incydentu, natomiast 2,56% badanych osób przyznaje, że zdarza się im to sporadycznie. Dodatkowo niemal wszyscy badani (97,44%) nigdy nie zostali zatrzymani za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości.

Znaczna większość badanych (92,00%) zdaje sobie sprawę z płynących zagrożeń splotywania alkoholu przez kobiety będące w ciąży, jednak 5,00% respondentów nie zna konsekwencji z tym związanych, a 3,00% uważa, iż takie zagrożenia nie istnieją. Jednocześnie 64,00% osób deklaruje, że nigdy nie było świadkiem takich sytuacji, a 17,00% ankietowanych nie umiało odpowiedzieć na to pytanie. Niepokojący jest fakt, że, aż 19,00% osób przyznaje, że widziało kobiety w ciąży pijące napoje alkoholowe.

Interesujący wydaje się również fakt, jak mieszkańcy Gminy Radoszyce oceniają tendencje w zakresie ilości i częstotliwości spożywanego alkoholu. Wyniki respondentów kształtują się następująco: najwięcej badanych, 39,00%, nie umiało tej tendencji określić, natomiast według 32,00% badanych spożycie alkoholu, na terenie ich gminy wzrasta, w opinii 20,00% osób jest stałe, a pozostałe 9,00% ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu przez mieszkańców Gminy Radoszyce maleje na przestrzeni kilku lat.

Respondentów poproszono o ustosunkowanie się do kilku twierdzeń. Wyniki przedstawiają się następująco:

- ❖ 51,00% badanych uważa, iż alkoholizm nie jest dziedziczny, jednocześnie 26,00% osób ankietowanych uważa, że taki jest, a 23,00% osób nie ma na ten temat wiedzy;
- ❖ w opinii 49,00% ankietowanych osoby z problemem alkoholowym piją codziennie, a 33,00%

nie zgadza się z tą opinią;

❖ Aż 58,00% mieszkańców uważa, że okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia, a 23,00% nie zgadza się z tym twierdzeniem;

❖ 10,00% mieszkańców uważa, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce, a 27,00% zadeklarowało brak wiedzy w tym zakresie. 63,00% respondentów nie zgodziło się z tym twierdzeniem;

❖ 59,00% ankietowanych stwierdziło, że alkohol nie jest dobrym lekarstwem na sen, natomiast 22,00% nie ma na ten temat zdania;

❖ 77,00% badanych nie zgadza się z twierdzeniem, iż „nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu”, natomiast 4,00% zgadza się z tym stanowiskiem.

Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejnym ważnym zagadnieniem, jaki został zbadany, jest kwestia zażywania nielegalnych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzaju, powodów i orientacji o dostępności.

W celu sprawdzenia w jakiej skali właśnie wspomniany problem występuje, losowej próbie dorosłych mieszkańców zadano pytanie o to, jak często zażywają tego typu substancje. Spożywanie substancji psychoaktywnych zadeklarowało 7,00% ankietowanych, przy czym 4,00% zażywało je jednokrotnie, kolejne 2,00% sięga po nie kilka razy w roku, a 1,00% raz w miesiącu. 93,00% wśród badanych osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych.

Najpopularniejszą substancją jest marihuana – sięgnęło po nią 85,71% spośród osób, które zadeklarowały spożywanie środków psychoaktywnych i odurzających. Na drugim miejscu pod względem powszechności znajdują się dopalacze (28,57%), a następnie jest jednocześnie amfetamina oraz grzyby halucynogenne (po 14,29%).

Respondenci, którzy wcześniej zadeklarowali spożywanie substancji psychoaktywnych zostali poproszeni o określenie powodów, dla których po nie sięgnęli. Najwięcej odpowiedzi padło na chęć zaspokojenia ciekawości (57,14%). W dalszej kolejności badani wskazywali na: chęć lepszej zabawy (42,86%), dla towarzystwa (42,86%), a także wpływ znajomych oraz by zapomnieć o problemach (po 28,57%).

W zamierzeniu diagnozy problemu narkotykowego w gminie, było również sprawdzenie dostępności środków psychoaktywnych w społeczności lokalnej. W tym celu poproszono wszystkich badanych o ocenę możliwości pozyskania narkotyków na terenie ich gminy. Należy zwrócić uwagę na to, że 18,00% mieszkańców uważa, iż narkotyki są łatwo dostępne w obszarze miejsca ich zamieszkania. Znaczna część badanych nie ma na ten temat wiedzy (57,00%), a zdaniem 16,00% są one trudno dostępne oraz 9,00% respondentów uważa, że są one całkowicie niedostępne.

Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Zagadnienie dotyczące problemu przemocy miało na celu, nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie, czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe.

Wśród zachowań, które można uznać za akt przemocy respondenci wskazali na: bicie (93,00%), całowanie, dotykanie wbrew woli (85,00%), zmuszanie do oglądania pornografii (78,00%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (73,00%), spoliczkowanie (73,00%), grożenie, straszenie (66,00%) oraz kradzież pieniędzy lub innej własności (52,00%). W mniejszej ilości, jako akty przemocy, wskazywane było: nie opiekowanie się kimś kto wymaga opieki (22,00%), krytykowanie wyglądu (21,00%), okazywanie braku szacunku (17,00%) czy podszywanie się w Internecie (16,00%). Warto zwrócić uwagę też na fakt, iż 3,00% spośród ankietowanych osób nie wie jakie zachowania mogą być aktem przemocy.

26,00% badanych zna osobę doświadczającą przemocy w swoim domu, przeciwnego zdania jest 66,00%, natomiast 8,00% przyznało, że nie ma na ten temat wiedzy. Tak wysoka liczba osób znających osoby doznające przemocy jest niepokojąca i pokazuje, iż kwestia przemocy jest jednym z obecnych problemów na terenie Gminy Radoszyce.

Zdaniem większości mieszkańców bezpośrednią przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie, na terenie Gminy Radoszyce, jest głównie picie alkoholu (84,00%), w mniejszym stopniu: wykluczenie społeczne (33,00%), choroby (25,00%), zażywanie

narkotyków (22,00%), dopalaczy (17,00%) czy leków (11,00%). 1,00% ankietowanych wskazało inne przyczyny powodujące przemoc wymieniając: „niedostateczne wykształcenie, niska samoocena, brak satysfakcji w sferze prywatnej i zawodowej, przemoc doświadczona w dzieciństwie, młodości, brak empatii, złe wychowanie w rodzinie nastawione na konsumpcjonizm”.

21,00% ankietowanych przyznało, iż było osobą doświadczającą przemocy. Pozostałe 79,00% nigdy nie doświadczyło przemocy. Osoby doświadczające przemocy najczęściej zaznaczały, iż były ofiarami przemocy psychicznej (71,43%), fizycznej (52,38%), a także zaniedbania (19,05%) oraz przemocy ekonomicznej i seksualnej (po 4,76%).

52,38% osób doznało przemocy ze strony partnera/partnerki, 28,57% badanych osób wskazało na przemoc ze strony taty, a 19,05% ze strony innych osób wymieniając: „napastników”, „znajomych kolegi” oraz „pracodawcę”. W mniejszej ilości wskazywana była przemoc ze strony dzieci (14,29%), brata (14,29%), siostry (4,76%) oraz mamy (4,76%).

Przy projektowaniu badań profilaktycznych warto mieć na uwadze, iż respondenci najchętniej zwróciliby się po pomoc do Policji (37,00%), do rodziny (29,00%), do Ośrodka Pomocy Społecznej (27,00%), do znajomych (25,00%) oraz szukaliby pomocy w Internecie (21,00%). Kolejno szukaliby pomocy u lekarza (18,00%), zadzwoniliby na Telefon Zaufania (18,00%), zwróciliby się do Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (17,00%), szukaliby pomocy na własną rękę (13,00%), w punktach konsultacyjnych (11,00%) czy w Zespole Interdyscyplinarnym (11,00%). W dalszej perspektywie ankietowani zwróciliby się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej (9,00%) lub szukaliby pomocy w innych miejscach (1,00%) wskazując odpowiedź „w sądzie”. Dodatkowo 7,00% ankietowanych nie wie do kogo zwróciliby się w razie problemu uzależnień lub przemocy w rodzinie.

Badanie dzieci i młodzieży na terenie Gminy Radoszyce

W badaniu ankietowym wzięło udział 136 uczniów szkół podstawowych, gdzie dziewczynki

stanowiły 56,62%, natomiast chłopcy 43,38%, najwięcej uczniów biorących udział w badaniu było w wieku 11-13 lat (61,03%) oraz 14-16 lat (31,62%). Pozostali młodzi respondenci byli w wieku od 8 do 10 lat (7,35%). Grupą ankietowanych są uczniowie klas VII (30,88%), następnie uczniowie klas VI (27,21%), IV (19,85%) oraz VIII (17,65%). Najmniej liczną grupą, byli uczniowie klasy V (4,41%).

Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Na początek uczniom obu płci zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 6,49% uczennic i 16,95% uczniów. Z tą opinią nie zgodziło się 62,34% dziewczyn i 61,02% chłopców. Natomiast 31,17% młodych kobiet i 22,03% młodych mężczyzn nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie

Chłopcy odpowiadali, że inicjację alkoholową rozpoczęli w wieku 14-16 lat (69,23%), 8-10 lat (23,08%) oraz w wieku 11-13 lat (7,69%). Uczennice, które miały już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowały tej substancji w wieku 14-16 lat (42,86%) oraz w wieku 8-10 lat i 11-13 lat (po 28,57%). Niski wiek spożywania alkoholu przez badaną młodzież może wskazywać na to, że młodzi mieszkańcy zaznaczyli taką odpowiedź, ponieważ jednorazowo spróbowali oni małą ilość alkoholu przy obecności rodziców, a nie rozpoczęli w tym wieku regularne picie alkoholu.

Najpopularniejszym alkoholem wśród dziewczynek było piwo (85,71%), wino (71,43%), szampan (57,14%) oraz wódka (14,29%). Również chłopcy spożywali najczęściej piwo (84,62%), wino (53,85%), szampana (46,15%), wódkę (15,38%) oraz likier i nalewkę (15,38%).

Najwięcej młodych ludzi sięgnęło po napój alkoholowy podczas uroczystości rodzinnej (85,71% dziewczynek oraz 100,00% chłopców). W dalszej kolejności uczennice i uczniowie wskazywali na pierwszokrotne spożywanie alkoholu w domu podczas nieobecności rodziców (14,29% dziewczynek oraz 7,69% chłopców) oraz 7,69% chłopców podało, iż spożywali alkohol w czasie imprezy towarzyskiej.

Znaczna większość młodych respondentów zadeklarowała, iż nie miała przykrych doświadczeń związanych ze spożywaniem alkoholu (85,71% dziewczynek oraz 100,00% chłopców). Dodatkowo 14,29% badanych młodych kobiet twierdzi, iż rezultatem spożywania przez nie alkoholu były problemy w szkole. Natomiast chłopcy wymienili, iż skutkiem spożywania przez nich alkoholu były problemy w szkole, w rodzinie oraz finansowe (po 7,69%).

W następnym pytaniu młodzi podopieczni szkół podstawowych zostali poproszeni o określenie, w jakich okolicznościach otrzymali lub w jaki sposób zdobyli alkohol. Najwięcej, bo 85,71% dziewcząt i 61,54% chłopców odpowiedziało, że zostali przez kogoś poczęstowani. Następnie 15,38% uczniów oraz 14,29% uczennic przyznało, że alkohol dostali od starszych kolegów. Dodatkowo uczennice wskazały, iż kupiły sobie same (14,29%), a 7,69% chłopców przyznało, że podkradli alkohol rodzicom. W odpowiedzi „inne, jakie?” młodzi mężczyźni (15,38%) napisali, że alkohol dostali od mamy.

Młodzież, która już miała kontakt z alkoholem, zapytano, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 100,00% uczennic oraz 92,31% uczniów przyznaje, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu, a pozostałe 7,69% chłopców jest przeciwnego zdania.

Przeprowadzone wśród uczniów badanie miało na celu również sprawdzenie dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich na terenie Gminy Radoszyce. Analiza materiału badawczego pokazała, że zakup alkoholu byłby łatwy dla 22,03% uczniów oraz 9,09% uczennic. Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowała spora część wszystkich uczniów (63,64% dziewcząt oraz 38,98% chłopców), z kolei 27,27% dziewcząt oraz 38,98% chłopców uważa, że byłoby to dla nich trudne.

Większość młodych ankietowanych nie posiada wiedzy, gdzie i w jaki sposób ich koledzy i koleżanki mogą dostać/zakupić alkohol (71,43% dziewczynek oraz 47,46% chłopców). Jednak, aż 29,87% dziewczyn i, aż 38,98% chłopców twierdzi, że mogą kupić im starsi koledzy, 11,69% chłopców i 16,95% dziewczynek prosi o zakup obcych ludzi pod sklepem, 11,69% dziewczynek oraz 11,86% chłopców twierdzi, że można podkradać rodzicom w domu, a 9,09% dziewczynek i 8,47% chłopców kupuje sobie samemu. Nieznacznym odsetkiem badanej

młodzieży szkolnej zaznaczył odpowiedź „inne” - 1,30% dziewczynek oraz 1,69% chłopców – podając odpowiedź: „w mojej okolicy dzieci nie piją alkoholu”.

Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Zebrany materiał badawczy pokazał, że uczennice (19,48%) oraz uczniowie (20,34%) Gminy Radoszyce przyznają, że ich rówieśnicy palą papierosy. Przeciwnego zdania jest 45,76% chłopców oraz 42,86% dziewczyn. Kolejne 37,66% dziewcząt oraz 33,90% chłopców nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Po wyroby nikotynowe nigdy nie sięgało 88,31% badanych uczennic oraz 83,05% badanych uczniów. Wśród pozostałych respondentów 7,79% dziewcząt i 1,69% chłopców paliło tylko raz, a 3,90% dziewczyn i 13,56% chłopców kilka razy. Na największą uwagę zasługuje fakt, iż 1,69% chłopców zadeklarowało, iż zdarza się im palić wyroby tytoniowe często.

Spośród osób, które przyznały, że palą papierosy chłopcy deklarują rozpoczęcie palenia w wieku 15-16 lat (40,00%), 13-14 lat (30,00%) oraz 10-12 lat (30,00%). Natomiast dziewczynki deklarują, że zaczęły palenie w wieku 13-14 lat (55,56%), 15-16 lat (22,22%) oraz 10-12 lat i poniżej 10 lat – po 11,11%.

Dodatkowo zapytano osoby mające styczność z tytoniem o to czy ich rodzice są świadomi faktu, że ich dzieci palą papierosy. 20,00% chłopców uważa, że ich rodzice wiedzą o tym, że palą papierosy. Natomiast 55,56% dziewczynek i 40,00% chłopców twierdzi, że rodzice nie wiedzą o tym fakcie. Także spora część młodzieży szkolnej nie umiała udzielić odpowiedzi na to pytanie (44,44% dziewczynek oraz 40,00% chłopców)

W celu pogłębionej analizy spytano respondentów, którzy zadeklarowali się, że palą, o to, jak często palili papierosy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Pocieszający może być fakt, iż większość młodych ankietowanych robi to sporadycznie, bowiem palą mniej niż jednego papierosa na tydzień (88,89% dziewczynek oraz 80,00% chłopców). 11,11% uczennic i 10,00% chłopców paliło mniej niż jednego papierosa dziennie, natomiast 10,00% uczniów paliło od 6 do 10 papierosów dziennie.

Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejny blok tematyczny dotyczył występowania problemu narkotykowego wśród dzieci i młodzieży. Jego celem było oszacowanie skali problemu wśród uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Radoszyce oraz sprawdzenie wiedzy dotyczących środków psychoaktywnych. Jak wynika z odpowiedzi respondentów 1,30% badanych uczennic oraz 1,69% badanych uczniów ma za sobą inicjację narkotykową.

Dziewczynki, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż inicjację narkotykową mają za sobą twierdziły, że przeszły ją mając od 8-10 lat (100,00% dziewcząt), natomiast chłopcy zadeklarowali, iż inicjację narkotykową przeszli w wieku 11-13 lat (100,00% chłopców).

Pomimo bardzo małego zainteresowania środkami psychoaktywnymi wśród młodzieży szkolnej Gminy Radoszyce, należy się przyjrzeć, jakie substancje uczniowie zdecydowali się spróbować. Dziewczynki, które zadeklarowały styczność z narkotykami, próbowały kokainę oraz „kompot” (po 100,00% dziewczynek), natomiast chłopcy próbowali marihuanę lub haszysz (100,00% chłopców).

Ankietowani uczniowie, którzy zadeklarowali styczność ze środkami psychoaktywnymi, zostali zapytani również o to, w jakich okolicznościach zażyli narkotyki/dopalacze po raz pierwszy. Okazało się, iż uczennice sięgały po substancje psychoaktywne ze znajomymi na podwórku (100,00%), natomiast chłopcy w czasie imprezy towarzyskiej (100,00%).

Uczniowie, którzy spożywali substancje psychoaktywne zostali, także poproszeni o wskazanie skąd wzięli te substancje. Alarmujące jest to, iż dziewczynki zadeklarowały, iż dostały je od kogoś znanego ze słyszenia, ale nie osobiście (100,00%). Chłopcy natomiast nie wiedzą skąd pochodziła brana przez nich substancja odurzająca (100,00%).

Powodem dla których młodzież sięga po środki psychoaktywne to ciekawość (100,00% dziewczynek), a badani chłopcy twierdzą, iż kierowała nimi chęć bycia modnym (100,00%).

100,00% uczniów i 100,00% uczennic zadeklarowało, że ich rodzice wiedzą o zażywaniu

przez nich narkotyków lub dopalaczy.

Znaczna część uczniów obu płci uważa, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (40,68% chłopców, 40,26% dziewczynek). Jedynie 1,30% dziewczynek oraz 5,08% chłopców przyznaje, że pozyskanie narkotyków i dopalaczy na terenie ich miejscowości jest łatwe, a pozostałe 54,24% uczniów i 58,44% uczennic nie jest w stanie udzielić odpowiedzi. Może to świadczyć o tym, że ten problem ich nie dotyczy i badani nie są nim zainteresowani.

100,00% dziewczynek oraz 93,22% chłopców nie zna miejsc, gdzie można zdobyć narkotyki lub dopalacze.

90,91% dziewczynek i 81,36% chłopców zdaje sobie sprawę ze szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych.

Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Poziom agresywności dorastającej młodzieży wzrasta, liczne są również akty przemocy dokonywane przez dzieci i młodzież wobec ich rówieśników. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i wchodzenia w kontakty z innymi ludźmi .

Blok pytań rozpoczęto od sprawdzenia, czy uczniowie potrafią wskazać zachowania przemocowe. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż uczniowie najczęściej wskazywali na: bicie (79,22% dziewczyn, 61,02% chłopców), grożenie, straszenie (74,03% dziewczyn, 54,24% chłopców), zmuszanie do oddawania pieniędzy (61,04% dziewczyn, 37,29% chłopców), kradzież pieniędzy lub innej własności (40,26% dziewczyn, 42,37% chłopców), zmuszanie do oglądania pornografii (49,35% dziewczyn, 23,73% chłopców), spoliczkowanie (35,06% dziewczyn, 35,59% chłopców), wysyłanie obraźliwych wiadomości (36,36% dziewczyn, 28,81% chłopców), krytykowanie wyglądu (33,77% dziewczyn, 25,42%

chłopców), okazywanie braku szacunku (29,87% dziewczyn, 22,03% chłopców), podszywanie się w Internecie (28,57% dziewczyn, 18,64% chłopców) oraz nie opiekowanie się kimś kto wymaga opieki (11,69% dziewczyn, 11,86% chłopców). Wśród innych zachowań przemocowych (1,30% dziewczynek, 1,69% chłopców) zostało wymienione: „przezwicka” oraz „wysyłanie w Internecie krytykujących treści”. Dodatkowo 11,69% dziewcząt i 11,86% chłopców nie wie jakie zachowania wiążą się z aktami przemocy.

Uczniowie ze szkół podstawowych z Gminy Radoszyce uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania narkotyków, odpowiedziało tak 70,13% dziewczynek i 59,32% chłopców, oraz alkoholu (68,83% dziewczynek, 54,24% chłopców), ale także z powodu chorób psychicznych (62,34% dziewczynek, 37,29% chłopców), zazdrości i zaborczości (48,05% dziewczynek, 28,81% chłopców), wpływu środowiska (29,87% dziewczynek, 22,03% chłopców), różnic w poglądach (25,97% dziewczynek, 20,34% chłopców), problemów w komunikacji międzyludzkiej (28,57% dziewczynek, 15,25% chłopców), braku zaufania (20,78% dziewczynek, 20,34% chłopców) oraz problemów finansowych (15,58% dziewczynek, 15,25% chłopców). Natomiast nie umiało na to pytanie odpowiedzieć 15,58% badanych uczennic oraz 20,34% badanych uczniów.

Przemocy doświadczyło 16,88% młodych respondentów płci żeńskiej oraz 27,12% respondentów płci męskiej.

Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o podanie konkretnych osób, które się tego dopuściły. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco: aż 61,54% dziewcząt i 68,75% chłopców wskazuje na przemoc rówieśniczą (koledzy ze szkoły) oraz, aż 37,50% chłopców i 23,08% dziewczynek wskazuje na przemoc ze strony znajomych. W mniejszym stopniu badani uczniowie doświadczyli przemocy ze strony taty (15,38% dziewczynek i 6,25% chłopców), mamy (12,50% chłopców), brata lub siostry (po 12,50% chłopców). Dodatkowo 23,08% dziewczynek oraz 6,25% chłopców doznało przemocy ze strony innych osób niż wymienione w ankiecie, a jedyna podana odpowiedź to: „nikt”.

Wszystkim ankietowanym młodym mieszkańcom zadano pytanie dotyczące tego, czy według

nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. 18,18% dziewcząt oraz 18,64% chłopców uważa, że takie sytuacje się zdarzają, natomiast 40,68% uczniów oraz 38,96% uczennic twierdzi, że problem przemocy w ich szkole nie występuje. Pozostałe 42,86% dziewczynek oraz aż 40,68% chłopców nie jest w stanie wypowiedzieć się na temat tego, czy w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami.

W przypadku doświadczenia problemu przemocy w środowisku rodzinnym, największym zaufaniem wśród uczniów cieszy się właśnie rodzina – zwróciłoby się do niej po pomoc 33,77% badanych uczennic oraz 49,15% badanych uczniów. W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na pedagoga szkolnego (42,86% dziewczynek i 23,73% chłopców), zaufanego nauczyciela (36,36% dziewczynek i 15,25% chłopców), Policję (25,97% dziewczynek i 23,73% chłopców), kolegę/koleżankę (25,97% dziewczynek i 13,56% chłopców), Telefon Zaufania (14,29% dziewczynek i 11,86% chłopców), Ośrodek Pomocy Społecznej (11,69% dziewczynek i 5,08% chłopców) lub samodzielne radzenie sobie (9,09% dziewczynek i 5,08% chłopców). Najmniej odpowiedzi zostało udzielonych dla szukania pomocy w Internecie (2,60% dziewczynek, 5,08% chłopców), w Ośrodku Leczenia Uzależnień (2,60% dziewczynek i 1,69% chłopców), w punktach konsultacyjnych (1,69% chłopców), w Zespole Interdyscyplinarnym (1,30% dziewczynek) oraz Ośrodku Interwencji Kryzysowej (1,30% dziewczynek). Nieliczna grupa ankietowanych, bo 2,60% dziewcząt, wskazała, iż po pomoc zwróciłoby się do innych osób, w odpowiedziach wymieniając: „przyjaciółka”, „najlepsza przyjaciółka”. Na większą uwagę zasługuje fakt, iż 16,88% badanych dziewcząt oraz 20,34% chłopców nie wie do kogo udałoby się po pomoc w razie doznania przemocy.

W celu głębszego oszacowania skali przemocy w otoczeniu młodych mieszkańców, uczniowie szkół podstawowych zostali dodatkowo zapytani czy znają osoby, które są ofiarami przemocy w swoim domu. Większość – 83,05% chłopców, a także 75,32% dziewczynek - deklaruje, że nie zna takich osób. Jednak dużej części ankietowanych trudno jednoznacznie stwierdzić czy znają takie osoby czy nie (19,48% dziewczynek i 10,17% chłopców), powodów takiego stanu rzeczy należy szukać w nieświadomości oraz braku wiedzy na ten temat. Tylko 5,19% dziewczynek oraz 6,78% chłopców deklaruje, że zna ofiary przemocy domowej w swoim otoczeniu.

Badani stwierdzili, że jedną z najlepszych form psychoprofilaktyki są pogadanki z wychowawcą (67,80% chłopców, 67,53% dziewczynek). Dalej podają zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (35,06% dziewczynek, 30,51% chłopców), zajęcia z przedstawicielem Policji (25,97% dziewczynek, 20,34% chłopców) oraz spektakle lub musicale profilaktyczne (23,38% dziewczynek, 16,95% chłopców). Najmniejszym zainteresowaniem uczniów cieszą się inne formy zajęć profilaktycznych (6,49% dziewczynek, 5,08% chłopców), jednak nikt nie podał przykładu takich aktywności.

Badanie sprzedawców na terenie Gminy Radoszyce

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Radoszyce wzięło udział 22 sprzedawców napojów alkoholowych – 95,45% stanowiły kobiety, a 4,55% mężczyźni.

Ich wiedza jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się z osobami kupującymi napoje alkoholowe, w związku z tym są w stanie nie tylko ocenić skalę problemu alkoholowego w gminie, ale również scharakteryzować grupę zagrożoną najbardziej problemem uzależnień alkoholowych.

Staż pracy badanych sprzedawców rozkłada się następująco: 31,82% respondentów pracuje w zawodzie powyżej 21 lat, 27,27% prowadzi sprzedaż alkoholu od 11 do 20 lat, po 18,18% od 6 do 10 lat lub od roku do 5 lat, natomiast pozostałe 4,55% ankietowanych pracuje w sklepie oferującym napoje alkoholowe poniżej roku.

Problem uzależnienia z perspektywy sprzedawców

Zdaniem 63,64 % ankietowanych sprzedawców poziom spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat jest stały, dla 18,18 % badanych spożycie to wzrasta i dla takiego samego odsedku maleje.

W opinii wszystkich sprzedawców alkohol nie jest sprzedawany osobom niepełnoletnim na terenie Gminy Radoszyce (100,00%).

59,09% sprzedawców odpowiedziało, że spotkało się raz lub kilka razy z chęcią zakupu alkoholu przez osoby nieletnie 9,09% osobom zdarzyło się to wiele razy, natomiast dla pozostałych respondentów nie miało to miejsca w ogóle (31,82%)

W opinii 4,55% sprzedawców sprzedaż alkoholu osobą nietrzeźwym ma miejsce czasami, a pozostałe 95,45% badanych uważa, iż alkohol nigdy nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym.

Następny wykres prezentuje dane dotyczące tego, jak często w opinii respondentów na terenie lub w pobliżu punktów sprzedaży alkoholu zdarza się sytuacja spożywania alkoholu przez klientów. 22,73% sprzedawców przyznało, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, 9,09% czasami oraz 4,55% uważa, że często. Pozostałe 63,64% stwierdziło, że klienci nigdy nie spożywali alkoholu na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży.

Ponadto 4,55% respondentów czasami zdarzało się wzywać Policję z powodu zakłócania porządku poprzez osoby nietrzeźwe na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego pobliżu, a pozostałym 95,45% ankietowanych nie zdarzyło się to nigdy.

Analizując odpowiedzi na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu możemy zauważyć, że 40,91% zna ją bardzo dobrze, 40,91% respondentów zna tylko poszczególne jej zapisy, natomiast pozostałe 18,18% osób nie zna, ale o niej słyszało.

Diagnoza – wnioski

Wcześniej omówiona analiza kwestii społecznych miała na celu przedstawienie opinii dorosłych mieszkańców, uczniów szkół podstawowych oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących aktualnych problemów społecznych związanych z uzależnieniami od alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy oraz problemu przemocy, które bezpośrednio dotyczą społeczność lokalną Gminy Radoszyce. Cel badania został osiągnięty dzięki informacjom uzyskanym za pomocą ankiet, a zgromadzone dane pozwoliły na wyciągnięcie wniosków będących podstawą do opracowania rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostaną podkreślone najważniejsze kwestie problemowe, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych. Zakres zjawiska

uzależnień od alkoholu, papierosów oraz narkotyków i dopalaczy jest porównywalny do wyników ogólnopolskich. Zarówno wśród dorosłych mieszkańców, jak i dzieci i młodzieży Gminy Radoszyce, problem nadużywania alkoholu jest niewielki. Da się zauważyć, że większość dorosłych osób pije okazjonalnie oraz w większym stopniu napoje niskoprocentowe w niewielkiej ilości dawek. Alkohol najczęściej spożywany jest z powodu jego walorów smakowych oraz dla towarzystwa. Dlatego podawanym miejscem spożywania alkoholu jest dom własny lub u znajomych. Dorosli mieszkańcy przedstawiają dobre postawy względem picia alkoholu, dając jednocześnie przykład swoim dzieciom przeprowadzając z nimi rozmowy na temat konsekwencji nadużywania alkoholu lub pozwalając dziecku spróbować i zaspokoić jego ciekawość w ich obecności i kontrolowanych warunkach. W większości przypadków, niepełnoletnie osoby które spróbowały alkoholu, zostały nim poczęstowane podczas uroczystości rodzinnej. Niski wiek inicjacji alkoholowej podawanej przez młodzież szkolną może być spowodowany tym, iż uczniowie podawali wiek, w którym dostali alkohol jednorazowo, a nie znaczy to rozpoczęcia regularnego picia alkoholu. Niemal wszyscy badani uczniowie nie mieli przykrych konsekwencji po spożyciu alkoholu. Większą uwagę należałoby skierować na edukację starszej młodzieży odnośnie konsekwencji wczesnej inicjacji alkoholowej, gdyż badani młodzi respondenci twierdzą, iż zdarza się, że alkohol kupują lub dają im starsi koledzy. Z analizy odpowiedzi sprzedawców dowiadujemy się, iż na terenie gminy spożycie alkoholu jest stałe, jednak sami mieszkańcy twierdzą, iż spożycie alkoholu w ciągu kilku lat wzrosło. Pozytywnym wnioskiem przeprowadzonej diagnozy jest fakt, iż badani sprzedawcy wykazują znajomość przepisów potrzebnych do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, a także w znacznej większości posiadają wymagane oznaczenia informujące o szkodliwości alkoholu na terenie sklepu. Jednak część osób sprzedających alkohol twierdzi, iż nie była lub nie pamięta szkolenia z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży.

Zarówno dorośli jak i dzieci i młodzież z terenu Gminy są dość dobrze zorientowani co do problemu przemocy.

Badana młodzież potrafi dobrze ocenić, które zachowania są przemocowe i rozpoznać kto jest ofiarą, a kto sprawcą przemocy. Dodatkowo uczniowie są zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy rówieśniczej – uważa tak, 18,38% badanej próby, a aż 65,52% zgłosiło stosowanie wobec niej przemocy ze strony kolegów i koleżanek. W badanej próbie uczniów Gminy Radoszyce sprawcami i ofiarami przemocy są częściej chłopcy niż

dziewczęta. To, że istnieje w tym zakresie spory problem uwidacznia także fakt, iż bardzo duży odsetek badanych uczniów nie chciał zadeklarować czy problem jest czy go nie ma, co właśnie może świadczyć o tym, że problem występuje, ale boją się przyznać. Z kolei jest to także wrażliwa kwestia, więc część osób może się po prostu nie przyznawać przed znajomymi. Ponadto uczniowie sami przyznają się do stosowania przemocy najczęściej wobec rówieśników i rodzeństwa. Dane te są niepokojące i wskazują na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych, których celem byłoby zwiększenie odpowiedzialności sprawców przemocy oraz bezpieczeństwa jej ofiar na terenie szkoły oraz w jej pobliżu.

W generalnej ocenie mieszkańców zaangażowanie władz lokalnych w rozwiązywanie miejscowych problemów społecznych jest dostateczne. Ukazuje to, iż działania gminy są widoczne, a mieszkańcy dostrzegają jej pozytywne skutki w wąskiej perspektywie.

W oparciu o całokształt przeprowadzonej Diagnozy oraz jako kontynuacja działań z lat poprzednich zarówno cele programu jak i zadania stanowią spójną kontynuację i podwalinę do realizacji Programu w roku 2022.

§ 3

Cele programu

Cele ogólne:

- 1) kontynuowanie spójnego i zintegrowanego systemu działań profilaktycznych i naprawczych na terenie Miasta i Gminy Radoszyce.
- 2) koncentrowanie i kompleksowość działań we wszystkich środowiskach (przedszkola, szkoły, rodzina, środowiska rówieśnicze) oraz wzmacnianie czynników chroniących i eliminowanie czynników ryzyka;
- 3) kontynuowanie działań związanych z prowadzeniem edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień i promocją zdrowego stylu życia zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
- 4) poprawa funkcjonowania rodziny, w której występują problemy alkoholowe i przemoc domowa,
- 5) doskonalenie metod ograniczenie skali negatywnych szkód powodowanych przez osoby nadużywające od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych.

Cele szczegółowe:

- 1) prowadzenie i kontynuowanie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szkołach oraz edukacji publicznej w środowisku lokalnym (z szczególnym naciskiem na problemy związane z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych oraz wystąpieniem przemocy domowej),
- 2) doskonalenie metod i form oddziaływań profilaktycznych oraz stosowanie skutecznych strategii profilaktycznych
- 3) edukowanie dzieci i młodzieży mające na celu opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej,
- 4) zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych
- 5) zmniejszenie rozmiarów istniejącego problemu uzależnienia od alkoholu oraz zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami,
- 6) pomoc terapeutyczna i prawna dla uzależnionych oraz współuzależnionych.

§ 4

Zadania programu

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz osób dotkniętych zjawiskiem przemocy :
  - a) prowadzenie rozmów motywacyjnych zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego w Punkcie Konsultacyjnym (finansowanie) oraz na spotkania komisji,
  - b) współpraca z Punktem Konsultacyjnym,
  - c) współdziałania z instytucjami i osobami zajmującymi się szeroko pojętą profilaktyką (placówki odwykowe, placówki szkolne, MGOPS, Policja, ZI, Sąd, Prokuratura),
  - d) współpraca z placówkami służby zdrowia,
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy z uzależnieniem od narkotyków i innymi używkami pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
  - a) finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego,
  - b) popularyzacja wiedzy z zakresu profilaktyki i przemocy w rodzinie,
  - c) współdziałania z instytucjami mogącymi zapewnić pomoc prawną, terapeutyczną i materialną (MGOPS, Policja, ZI, kuratorzy sądowi),

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz ochrony przed przemocą wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych lub innych zajęć propagujących zdrowy tryb życia:

a) wspieranie profilaktyki prowadzonej przez placówki oświatowe

- dofinansowanie działalności wychowawczo - profilaktycznej organizowanej przez szkoły,
- realizowanie programu profilaktycznego w placówkach oświatowych,

b) wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz imprez kulturalno – sportowych przez dorosłych, dzieci i młodzież poprzez:

- dofinansowanie sportowych zajęć pozalekcyjnych
- dofinansowanie spotkań rodzinnych, festynów trzeźwościowych promujących zdrową rodzinę i prawidłowe postawy rodzicielskie,

c) dofinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologiami

d) diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych.

4. Wspomaganie działalności organizacji, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii:

a) prowadzenie działalności profilaktyczno – edukacyjnej przez komisję oraz finansowanie prac komisji (utrzymanie rzeczowe, wynagrodzenia dla członków komisji, szkolenia)

b) zakup literatury, ulotek, broszur edukacyjnych i informacyjnych z zakresu uzależnień,

c) kierowanie wniosków do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe wobec osób, które nie chcą dobrowolnie podjąć leczenia odwykowego,

d) upowszechnianie informacji o ofercie pomocy w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy prawnej (aktualizacja harmonogramów dyżurów w Punkcie Konsultacyjnym)

e) prowadzenie działań edukacyjno - informacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

f) współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami działającymi w sferze profilaktyki uzależnień w tym: dofinansowania wyjazdu terapeutyczno – integracyjnego

g) współpraca z Poradnią Uzależnień i Sądem Rejonowym

h) wspieranie organizacji pozarządowych i innych jednostek pożytku publicznego w ramach działań na rzecz profilaktyki,

- i) współpraca ze środowiskami kościelnymi w promowaniu postaw antyuzależnieniowych.
5. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w przypadku naruszania przepisów dotyczących promocji, reklamy, zasad obrotu napojami alkoholowymi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:
- a) kontrola punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
  - b) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 (reklama napojów alkoholowych) ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
  - c) opiniowanie wniosków o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z Uchwałami Rady Miejskiej w sprawie limitu oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania alkoholu

§ 5

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radoszycach

1. Do działań GKPR w Radoszycach należy w szczególności:
- a) inicjowanie, wspieranie i organizowanie działań jako zadań własnych Gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
  - b) współpraca z lokalną koalicją osób, organizacjami i instytucjami na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
  - c) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku podjęcia się leczenia w zakładzie leczenia odwykowego:
    - przeprowadzenie rozmów motywujących do podjęcia dobrowolnego leczenia,
    - kierowanie osób zgłoszonych do komisji na badania biegłych sądowych orzekających w przedmiocie uzależnienia,
    - gromadzenie dokumentacji celem skierowania wniosków do Sądu Rejonowego.
  - d) opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
  - e) dokonywanie kontroli punktów sprzedaży w zakresie przestrzegania zasad sprzedaży alkoholu oraz warunków korzystania z zezwoleń,
  - f) wykonywanie czynności związanych ze współpracą:
    - merytoryczną z Samorządem Gminnym,

- z placówkami oświaty z terenu Gminy
- Komisariatem Policji w Radoszycach
- Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Radoszycach,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Radoszycach,
- kuratorami sądowymi,
- parafiami Gminy,
- stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi,
- innymi instytucjami oraz osobami wspomagającymi realizację zadań Programu.

g) przygotowywanie projektów uchwał Rady Miejskiej, zarządzeń Burmistrza Miasta i Gminy Radoszyce dotyczących zadań Programu oraz sprawozdań z realizacji programu.

2. Członkowie GKRPA w ramach działalności na rzecz komisji zobowiązani są do:

- a) udziału w posiedzeniach komisji,
- b) udziału w rozmowach z osobami nadużywającymi alkoholu,
- c) udziału w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (minimum 3 członków komisji),
- d) innych prac wynikających z realizacji programu.

§ 6

Zasady wynagradzani członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Aktem powołującym członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radoszycach jest Zarządzenie Burmistrza Miasta i Gminy.

1. Za udział w pracach komisji przysługuje dieta w wysokości:
  - a) Przewodniczący i Sekretarz 290 zł brutto,
  - b) Członkowie GKRPA 210 zł brutto.
2. Podstawą wypłaty środków o których mowa w pkt. 1, jest udział Członka w posiedzeniu GKRPA, potwierdzony podpisem na liście obecności.
3. Posiedzenia GKRPA odbywają się po godzinach pracy urzędu.
4. Za udział w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz ustalania zgodności lokalizacji punktu przysługuje Członkowi GKRPA przysługuje dieta równa

wysokości 170 zł brutto oraz zwrot kosztów przejazdu własnym samochodem równy iloczynowi przejechanych kilometrów wg obowiązującej stawki.

5. Osoby pracujące w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym wynagradzane będą wg umów dostosowanych indywidualnie.

§ 7

Realizatorzy programu

Realizację programu koordynuje Burmistrz Miasta i Gminy Radoszyce.

Zasoby instytucjonalne:

- 1) GKRPA,
- 2) Punk Konsultacyjny,
- 3) MGOPS,
- 4) Placówki oświatowe - szkoły,
- 5) Samorządowe Przedszkole w Radoszycach
- 6) Komisariat Policji w Radoszycach,
- 7) Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radoszycach,
- 8) Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Radoszycach,
- 9) Dom Kultury w Radoszycach,
- 10) Klub Sportowy „Partyzant” w Radoszycach oraz Akademia Skry Bełchatów,
- 11) Organizacje pozarządowe,
- 12) Inne instytucje propagujące realizację szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.

Zasoby kadrowe:

- 1) Terapeuci,
- 2) Prawnik,
- 3) Pracownicy socjalni i asystent rodziny,
- 4) Dyrektorzy szkół, przedszkola, nauczyciele, wychowawcy, kadra pedagogiczna,
- 5) Policjanci dzielnicowi,
- 6) Członkowie ZI,
- 7) Członkowie GKRPA,
- 8) Służba zdrowia w tym lekarze rodzinni i pielęgniarki środowiskowe,
- 9) Kuratorzy sądowi,

- 10) Przedstawiciele organizacji pozarządowych, w tym przedstawiciele parafii,
- 11) Przedstawiciele samorządu terytorialnego, w tym radni i sołtysi.

§ 8

Finansowanie i koordynacja programu

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych które wnoszone są na rachunek Gminy przez właścicieli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych i nie mogą być przeznaczone na inne cele oraz z niewykorzystanych środków finansowych za rok 2021.

Na realizację programu planuje się kwotę 130 895,32 zł w tym na rzecz:

- a) Przeciwdziałania alkoholizmowi w kwocie 86 450,00 zł;
- b) Zwalczania narkomanii w kwocie 44 445,32 zł.

Zlecenie zadań ujętych w programie nastąpi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Podmioty realizujące zadania programu zobowiązane są do składania sprawozdania z realizacji zadania i są zobowiązane do każdorazowego zamieszczenia informacji o źródle dofinansowania lub finansowania zadania.

Wydatki na zadania zawarte w programie klasyfikuje się w budżecie gminy: dział 851 – Ochrona Zdrowia, rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi i rozdział 85153 – Zwalczanie narkomanii.

Burmistrz sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu.

§ 8

**Preliminarz planowanych wydatków, rodzaje zadań i działań oraz realizatorzy
z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
i przeciwdziałania narkomanii w ramach zadań własnych na rok 2022**

Wydatki planowane (planowane wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych) Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

Rodzaj zadania	Działanie	Realizatorzy	Koszty realizacji w zł.
1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od alkoholu; narkotyków oraz osób dotkniętych zjawiskiem przemocy	1. Działalność Punktu Konsultacyjnego – udzielanie bezpłatnej pomocy terapeutycznej 2. Współdziałania z instytucjami i osobami zajmującymi się szeroko pojętą profilaktyką. 3. Współpraca z placówkami służby zdrowia	Terapeuci	-
		GKRPA	21 600,00
		UMiG	-
		Osoby realizujące program	-
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy z uzależnieniem od narkotyków i innymi używkami pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1. Działalność Punktu Konsultacyjnego - udzielanie bezpłatnej pomocy prawnej w zakresie problematyki alkoholowej i przemocy domowej, 2. Popularyzacja wiedzy z zakresu profilaktyki i przemocy w rodzinie	Prawnik	-
		GKRPA	18 000,00
			-

<p>3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz ochrony przed przemocą wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych lub innych zajęć propagujących zdrowy tryb życia</p>	<p>1. Wspieranie profilaktyki prowadzonej przez placówki oświatowe: a) dofinansowanie działalności wychowawczo - profilaktycznej organizowanej przez szkoły, - realizowanie programu profilaktycznego w placówkach oświatowych, b) wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz imprez kulturalno – sportowych przez dorosłych, dzieci i młodzież poprzez: - dofinansowanie sportowych zajęć pozalekcyjnych - dofinansowanie spotkań rodzinnych, festynów trzeźwościowych promujących zdrową rodzinę i prawidłowe postawy rodzicielskie, c) dofinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologiami d) diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. e) zakup sprzętu sportowego i organizacja działań sportowo - rekreacyjnych f) inne działania zgłoszone w trakcie roku,</p>	<p>Szkoły GKRPA Organizacje pozarządowe MGOPS ZI</p>	<p>- 63 825,32 -</p>
<p>4. Wspomaganie działalności organizacji, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii</p>	<p>1. Prowadzenie działalności profilaktyczno – edukacyjnej przez komisję oraz finansowanie prac komisji (utrzymanie rzeczowe, wynagrodzenia dla członków komisji, szkolenia) 2. Zakup literatury, ulotek, broszur edukacyjnych i informacyjnych z zakresu uzależnień, 3. Kierowanie wniosków do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe wobec osób, które nie chcą dobrowolnie podjąć leczenia odwykowego, 4. Upowszechnianie informacji o ofercie pomocy w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy prawnej (aktualizacja harmonogramów dyżurów w Punkcje</p>	<p>GKRPA Placówki oświatowe ZI Organizacje pozarządowe MGOPS Terapeuci</p>	<p>- 24 470,00 -</p>

	<p>Konsultacyjnym)</p> <p>5. Prowadzenie działań edukacyjno - informacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.</p> <p>6. Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami działającymi w sferze profilaktyki uzależnień w tym: dofinansowania wyjazdu terapeutyczno – integracyjnego</p> <p>7. Współpraca z Poradnią Uzależnień i Sądem Rejonowym</p> <p>8. Wspieranie organizacji pozarządowych i innych jednostek pożytku publicznego w ramach działań na rzecz profilaktyki,</p> <p>9. Współpraca ze środowiskami kościelnymi w promowaniu postaw antyuzależnieniowych.</p>	<p>Kuratorzy Sądowi</p> <p>Policja</p> <p>UMiG</p> <p>Przedstawiciele parafii</p>	
<p>5. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w przypadku naruszania przepisów dotyczących promocji, reklamy, zasad obrotu napojami alkoholowymi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego</p>	<p>1. Kontrola punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,</p> <p>2. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 (reklama napojów alkoholowych) i 15 (m.in. zakaz sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia) ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.</p> <p>3. Opiniowanie wniosków o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z Uchwałami Rady Miejskiej w sprawie limitu oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania alkoholu</p>	<p>GKRPA</p> <p>UMiG</p> <p>Policja</p>	<p>-</p> <p>3 000,00</p> <p>-</p>
		RAZEM	130 895,32

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Radoszycach

Marian Jankowski